

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 767/2022
31.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Малина Ђокић, адвокат из ..., против туженог „Србија Карго“ А.Д. Београда, чији је пуномоћник Јована Мемаровић, адвокат из ..., ради поништаја решења, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3437/20 од 12.10.2021. године, у седници већа одржаној 31.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3437/20 од 12.10.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Ужицу П1 77/19 од 10.08.2020. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле и поништено као незаконито решење о отказу уговора о раду од 25.12.2018. године и обавезан тужени да тужилу врати на рад и распореди на послове и радне задатке који одговарају стручној спреми тужиле. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужилу на име трошкова парничног поступка исплати износ од 80.250,00 динара са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3437/20 од 12.10.2021. године, одбијена је као неоснована жалба туженог и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу члана 408. Закона о парничном поступку, Врховни суд је оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по

службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка на које се неосновано указује ревизијом туженог.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била запослена код туженог и обављала послове референта за финансије и рачуноводство у Карго - секција ... . Анексом бр.4 од 01.09.2015. године премештена је на послове контролор за рачуноводствене евиденције, сектор за финансијско-рачуноводствене послове. Изменама и допунама Плана оптимизације броја запослених у периоду од 2016-2020. године, планирано је смањење броја запослених у 2018. години и у складу са тим тужени је донео нови Правилник о организацији и систематизацији послова 25.09.2018. године (примена одложена за 25.12.2018. године). Чланом 2 Правилника предвиђено је да се финансијски послове, послови плана и рачуноводствени послови обављају у оквиру „Сектора за финансијске послове и план“ и „Сектора за рачуноводствене послове“. Одлуком од 09.11.2018. године донет је Програм решавања вишка запослених у 2018. години, којим су између осталог предвиђени и критеријуми за утврђивање вишка запослених, на основу којих је тужени утврдио коначну листу запослених од 823 радника који су потенцијални вишак, а међу којима је и шест запослених на радном месту „референт за финансије и рачуноводство“, без навођења конкретних лица. Саставни део Програма била је табела са подацима о запосленима који су вишак, на којој се налази и тужила. Приговор тужиле на прелиминарну листу је одбијен са образложењем да су послови на којима је била распоређена укинута. Тужени је отказао тужилу уговор о раду решењем од 25.12.2018. године, јер је њено радно место укинута и престала је потреба за њеним радом због технолошких, економских и организационих промена код туженог, а на основу Плана оптимизације броја запослених, Одлуке о покретању поступка утврђивања вишка запослених у 2018. години, Програма решавања вишка запослених у 2018. години и Правилника о организацији и систематизацији послова.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су поништили оспорено решење о отказу уговора о раду. Наиме, према ставу судова тужилу је отказан уговор о раду због технолошких, економских и организационих промена код туженог, односно зато што је њено радно место укинута, али при том промене које су довеле до отказа нису конкретно наведене, већ су само уопштено наведени правни акти на основу којих је тужени утврдио да су наступиле технолошке, економске и организационе промене, па како оспорено решење не садржи разлоге због којих је тужилу радни однос престао исто је незаконито.

С обзиром на утврђено, неосновано се ревизијом туженог указује да је побијаном пресудом погрешно примењено материјално право.

Одредбом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, прописано је да запосленом може да престане радни однос ако за то постоје оправдани разлози који се односе на потребе послодавца, и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла. Процедура у погледу доношења програма решавања вишка запослених прописана је у чл. 154. и 155. тог закона.

Из формулације ове законске одредбе произилази да постоје две ситуације. Једна када је због насталих промена дошло до укидања одређених служби или радних места и престанка потребе за обављањем одређеног посла, и друга када због смањења обима посла настане потреба да се смањи број извршилаца. У том другом случају потребно је да се од више извршилаца изврши избор оних за чијим радом престаје потреба. То се чини на основу одређених критеријума, који искључују сваку произвољност и дискриминацију, будући да у конкретном случају нису укинута послови које је тужила обављала него само „сектор за финансијско-рачуноводствене послове“ у коме је радила, а новим актом о систематизацији формирана два сектора: за

финансијске послове и за рачуноводствене послове. Како је тужила била контролор за рачуноводствене евиденције, нејасан је разлог зашто није могла да буде распоређена у новоформиран сектор који обавља те послове.

Суд није овлашћен да оцењује оправданост укидања одређених послова (радних места) или смањење броја извршилаца на појединим пословима, али је приликом оцене законитости решења о отказу уговора о раду заснованом на одредби члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, овлашћен да испита на основу којих критеријума је утврђено да је управо за радом конкретног запосленог престала потреба. На основу одредбе члана 185. став 1. Закона о раду, уговор о раду отказује се решењем у писменом облику које обавезно садржи образложење и поуку о правном леку. У образложењу решења којим се запосленом отказује уговор о раду као вишку запослених морају бити наведени разлози који се тичу критеријума и њихове примене, услед којих је баш тај запослени од више извршилаца на пословима на којима се врши смањење њиховог броја постао вишак. Пошто је у овом случају отказни разлог престанак потребе за радом запосленог, онда решење о отказу мора да садржи образложење отказног разлога на начин који омогућава испитивање његове законитости.

У конкретном случају, побиганим решењем тужили је отказан уговор о раду на основу одредбе члана 158, 159. и 179. став 1. тачка 5. Закона о раду, при чему критеријуми који су примењивани приликом проглашења тужиле технолошким вишком у поступку који је претходио доношењу тог решења нису наведени у образложењу, судови основано налазе да је тужени приликом доношења одлуке о отказу тужили био дужан да у образложењу решења наведе критеријуме који су примењивани приликом проглашења тужиле технолошким вишком, а имајући у виду да су у оквиру финансијско-рачуноводствене службе поред тужиле биле још две запослене. Другачије поступање туженог, односно изостанак навођења критеријума који су примењени и на основу којих је утврђено ко од запослених представља вишак, води отказу по дискреционом овлашћењу послодавца, а што такво решење чини незаконитим. Како тужени није доказао да је постојао основ за престанак радног односа, пошто је тужили отказан уговор о раду због престанка потребе за њеним радом услед организационих промена, а без јасних критеријума и навођења разлога због којих је управо тужила оглашена вишком у односу на остале извршиоце на истим пословима, према дотадашњој систематизацији, то је правилно оспорено решење поништено као незаконито.

Последица незаконите одлуке о престанку радног односа је обавеза туженог да врати тужилу на рад, у складу са чланом 191. став 1. Закона о раду.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**